

IX. EESTI PANGA TEGEVUS RAHVUSVAHELISTE JA EESTI-SISESTE KOOSTÖÖFOORUMITE RAAMES. SUHTLUS AVALIKKUSEGA

Koostöö rahvusvaheliste finants- ja muude institutsioonidega ning teiste riikide keskpankadega omab Eesti Panga põhitegevuse tulemuslikkuse seisukohalt iga aastaga järjest suuremat tähtsust. Euroopa Liidu laienemine ning sellest tulenevad võimalused ja kohustused mitmepoolse majanduspoliitilise koostöö osas on samas toonud uue kvaliteedi ka analoogilisse koostöösse Eestis. Kuid meie kohustused maailma asjades kaasa rääkida ja rahvusvahelisi kokkuleppeid täita ei piirdu ELiga. Keskpanga tegevuse seisukohalt on oluline koostööpartner ka Rahvusvaheline Valuutafond. Parim viis vahetada oskusteavet spetsiifilistes valdkondades on aga sageli just keskpankade kahepoolne koostöö.

REGULAARNE KOOSTÖÖ EUROOPA LIIDU STRUKTUURIDE RAAMES

Eesti Panga esindajad osalevad ühtekokku ligikaudu 60 Euroopa Keskpankade Süsteemi, ministrite nõukogu ja Euroopa Komisjoni juures loodud komitee ja töögrupi tegevuses. 2003. aastal võtsid Eesti Panga juhid ja eksperdid osa **164st ELi komiteede ja töögruppide kohtumisest**, millest enamik toimus pärast liitumislepingu allkirjastamist. Mahukas töö komiteedes ja töögruppides on vajalik ja, nagu senised kogemused on näidanud, tõhus viis kõigi liikmesmaade ekspert- ja poliitilise arvamuse arvessevõtmiseks.

Euroopa Keskpank

Euroopa Liidu institutsioonidest on Eesti Panga tähtsaim koostööpartner Euroopa Keskpank. Alates 2003. a maikuust osaleb Eesti Panga president vaatlajana EKP üldnõukogu töös. Nõukogu istungid toimuvad tavaliselt neli korda aastas. **Eesti Panga teised töötajad osalevad vaatlajaina EKP nõukogu ja üldnõukogu kohtumisi ettevalmistava kaheteistkümne komitee ja nende töögruppide tegevuses.** Komiteede nimed kirjeldavad nende tegevusvaldkondi: raamatupidamise ja rahatulu komitee, pangajärelevalve komitee, rahatähtede komitee, avalike suhete komitee, infotehnoloogia komitee, siseauditi komitee, rahvusvaheliste suhete komitee, õiguskomitee, turutehingute komitee, rahapoliitika komitee, makse- ja arveldussüsteemide komitee ja statistikakomitee. Lisaks tegutseb EKP juures eelarvekomitee, kus euroalasse mittekuuluvad riigid ei osale.

Eesti Panga osalemine Euroopa Keskpankade Süsteemi koostööorganeis
(vaatlejana alates 16. aprillist 2003)

- Euroopa Keskpanka üldnõukogu (*General Council*)
- Raamatupidamise ja rahatulu komitee (*Accounting and Monetary Income Committee*; AMICO), sh 2 töögruppi
- Pangajärelevalve komitee (*Banking Supervisory Committee*; BSC), sh 3 töögruppi
- Rahatähtede komitee (*Banknote Committee*; BANCO), sh 2 töögruppi
- Avalike suhete komitee (*External Communications Committee*; ECCO), sh 1 töögrupp
- Infotehnoloogia komitee (*Information Technology Committee*; ITC), sh 3 töögruppi
- Siseauditi komitee (*Internal Auditors Committee*; IAC)
- Rahvusvaheliste suhete komitee (*International Relations Committee*; IRC), sh 2 töögruppi
- Õiguskomitee (*Legal Committee*; LEGCO), sh 1 töögrupp
- Turutehingute komitee (*Market Operations Committee*; MOC), sh 2 töögruppi
- Rahapoliitika komitee (*Monetary Policy Committee*; MPC), sh 3 töögruppi
- Makse- ja arveldussüsteemide komitee (*Payment and Settlement Systems Committee*; PSSC), sh 5 töögruppi
- Statistikaakomitee (*Statistics Committee*; STC), sh 5 töögruppi

EKP korraldas 2003. aastal mitmeid seminare arutamaks liituvate riikidega pangandus- ja maksebilansi-statistika koostamise, finantstagatiste halduse, maksesüsteemide, infotehnoloogia, personalijuhtimise ja raamatupidamise küsimusi.

Enamik liituvate riikide keskpanku, sh Eesti Pank on alustanud detailise tegevuskava koostamist ühinemiseks EKPSi ja europairkonnaga. Vastastikuste visiitide käigus on arutatud nii tehnilisi ettevalmistusi kui ka majandus- ja rahapoliitilise analüüsitegevuse korraldust. 2003. a üks mahukamaid koostööprojekte oli Eesti ja teiste liituvate riikide väärtpapierarveldussüsteemide hindamine¹.

Ministrite nõukogu ja selle allstruktuurid

Nagu teiste keskpankade presidendid, osaleb ka Eesti Panga president kaks korda aastas mitteametliku majandus- ja rahandusasjade nõukogu kohtumistel, mis toimuvad enne Rahvusvahelise Valuutafondi kevad- ja aastakoosolekut. 2003. aastal osales Eesti Panga president Vahur Kraft 12.–13. septembril toimunud mitteametliku ECOFINi kohtumisel, kus arutati maailmamajanduse arengut, finantsstabiilsuse seire küsimusi, valmistuti RVFi aastakoosolekuks ning anti ülevaade ELi põhiseadusliku leppe koostamisest.

Eesti Pank peab oluliseks oma ekspertide osalemist ministrite nõukogu komiteedes ja töögruppides, mille peamine ülesanne on ette valmistada ministrite nõukogu istungeil arutlusel olevaid küsimusi. Olulisimaks ministrite nõukogu struktuuriks, mille tööst võtavad osa Eesti Panga esindajad, on **majandus- ja rahanduskomitee**² ning selle töögrupid. 2003. aastal osalesid Eesti Panga esindajad kahel selle komitee kohtumisel ning kahel kõiki liituvaid ja kandidaatriike (Rumeenia, Bulgaaria, Türgi) kaasanud kõrgetasemelisel kohtumisel³. Viimastel arutati vahetuskursirežiimi ERM2 protseduure, uute liikmesriikide kaasamist ELi majanduspoliitika koordineerimisse, struktuurireformidega seotud ülesandeid, makro- ja finantsstabiilsuse küsimusi ning statistikaalast tegevusplaani. Komitee tavapärasel kohtumistel käsitleti majandusolukorda, RVFi aastakoosolekute ettevalmistamist ja riskikapitali alast tegevuskava. Lisaks toimus komitee raames kaks finantsstabiilsuse alast ümarlauakohtumist.

¹ Vt Hinnang Euroopa Liiduga liituvate ja kandidaatriikide väärtpapierarveldussüsteemidele, lk 58–59.

² *Economic and Financial Committee*; EFC.

³ *EFC High Level Meeting*.

Eesti Panga osalemine Euroopa Liidu Ministrite Nõukogu koostööorganeis
(vaatlejana alates 16. aprillist 2003)

- Mitteametlik majandus- ja rahandusministrite nõukogu (*Informal ECOFIN*)
- Majandus- ja rahanduskomitee (*Economic and Financial Committee; EFC*), sh 3 töögruppi
- Finantsnõunike töögrupp (*Working Party of Financial Councillors*)
- Finantsteenuste töögrupp (*Working Party on Financial Services*)
- Statistika töögrupp (*Working Party on Statistics*)

Euroopa Komisjon

Eesti Panga esindajad osalevad Komisjoni juures loodud statistikaalastes, majandusprognose, makse-süsteeme ja pangandusküsimusi käsitlevais ning rahapesu uue direktiiviga seotud komiteedes ja töögrup-pides.

Eestile olulisi probleeme arutati Euroopa Komisjoniga 2003. aastal ka viimaste liitumiseelsete haldus-suutlikkuse hindamise⁴ missioonide käigus. Märtsis külastas Eestit finantssektori- ning rahapesualane jätkumissioon, kes hindas 2001. aastal antud soovitude rakendamist. Üldine järeldus oli, et Eesti on seda teinud edukalt. Maikuu kohtusid justiits- ja siseasjade missiooni eksperdid Eesti Panga esindajatega rahapesu ning sularaha võltsimise küsimuses. Aruande üldjärelduste kohaselt on koostöö Eestis erinevate ametkondade ja erasektori vahel hea ning suurt tööd on tehtud õigusliku raamistiku täiendamisel.

Eesti Panga osalemine Euroopa Komisjoni koostööorganeis

- Pangandusekspertide komitee (*Banking Advisory Committee; BAC*), sh 3 töögruppi
- Euroopa pangajärelevalve komitee (*Committee of European Banking Supervisors; CEBS*)
- Finantssektori andmete ekspertgrupp (*Expert Group on Financial Indicators; EGFI*)
- Raha-, finants- ja maksebilansistatistika komitee (*Committee on Monetary, Financial and Balance of Payments Statistics; CMFB*)
- Maksebilansi töögrupp (*Balance of Payments Working Group*)
- Rahapaja juhatajate töögrupp (*Mint Directors Working Group*)
- Maksesüsteemide ekspertgrupp (*Payment Systems Government Expert Group; PSGEG*)
- Pettuste ennetamise ekspertgrupp (*Fraud Prevention Expert Group; FPEG*)
- Majandusprognoosimise ekspertgrupp (*Expert Group on Economic Forecasting; EGEF*)
- Rahapesu tõkestamise kontaktkomitee (*Money Laundering Contact Committee; MLCC*)
- Euro võltsingute ekspertgrupp (*Euro Counterfeiting Experts Group; ECEG*)
- ELi liikmesriikide ajutine komitee Haagi väärtpaberikonventsiooni küsimuses (*Ad hoc Meeting with Member States on the Hague Securities Convention*)

KOOSTÖÖ RAHVUSVAHELISE VALUUTAFONDIGA

Eesti koostöö Rahvusvahelise Valuutafondiga on peamiselt seotud liikmelisusest tulenevate õiguste ja kohustustega. Eesti Panga president, kes on RVFi kõrgeima otsustusorgani **aktsionäride nõukogu** liige, ning rahandusministeeriumi kantsler, kes on nõukogu asendusliige, osalevad igal aastal RVFi aastakoosolekul. Kaks korda aastas koguneb aktsionäride nõukogu nõuandev organ **rahvusvaheline rahapoliitika ja finants-**

⁴ Peer Review.

komitee, kuhu kuulub 24 liikmesriikide poolt valitud esindajat. 2003. aastal olid nõukogu ja komitee peamisteks aruteluteemadeks vaeste riikide majandusarengu kiirendamine ja võlakoorma vähendamine, riigivõla restruktureerimine maksejõuetuse puhul, RVFi seiretegevuse ja krediidiinide arendamine ning kriisiriikide majandusprobleemide lahendamine.

Aastakoosoleku ning rahapoliitika ja finantskomitee istungi ajal (aprillis ja septembris) osalevad Eesti Panga ja ministeeriumide esindajad ka Põhja- ja Baltimaade valijaskonna koosolekul ning mitmetel kahepoolsetel kohtumistel teiste keskpankade ja rahvusvaheliste institutsioonide esindajatega.

Igapäevane koostöö RVFIGa toimubki Eestit esindava Põhja- ja Baltimaade valijaskonna kaudu. See koondab kaheksa riiki (Eesti, Island, Leedu, Läti, Norra, Rootsi, Soome ja Taani), kes valivad oma esindaja RVFi direktorite nõukogusse. Valuutafondi otsustusprotsessis osalemiseks kooskõlastab valijaskond nimetatud kaheksa riigi seisukohad fondi direktorite nõukogus käsitletavais küsimustes. Lisaks igapäevasele seisukohtade kooskõlastamisele RVFi direktorite nõukogus arutlusele olevais küsimustes arutatakse olulisemaid probleeme kaks korda aastas valijaskonna rahandus- ja finantskomitees ning kaks korda asetäitjate komitees. Komiteesse kuuluvad igast valijaskonna riigist valitsuse ja keskpanga esindaja, reeglina RVFi küsimustega tegeleva ministeeriumi kantsler ja keskpanga asepresident.

RVFi ja Eesti majanduspoliitiline koostöö toimus 2003. a juulis-augustis tavapärase, kõigi liikmesriikidega peetavate põhikirja IV artikli konsultatsioonide raames. Lisaks külastas Eestit aprillis missioon, mille eesmärk oli tutvuda uue valitsuse majanduspoliitiliste eesmärkide ja tegevuskavadega.

Eesti Panga osalemine Rahvusvahelise Valuutafondi töös

- Rahvusvahelise Valuutafondi aktsionäride nõukogu
- Põhja- ja Baltimaade valijaskonna rahandus- ja finantskomitee, sh asetäitjate komitee
- Põhja- ja Baltimaade valijaskonna koordinaatorite kohtumised

KOOSTÖÖ MUUDE RAHVUSVAHELISTE ORGANISATSIOONIDEGA

Et Eesti Pank on Rahvusvahelise Arvelduspanga (BIS) aktsionär, kellele kuulub 200 hääleõigusega aktsiat, osales meie keskpanga president 30. juunil 2003 BISi aastakoosolekul ja keskmiselt kuus korda aastas toimuvail keskpangajuhtide kohtumistel. Keskpanga esindajad osalevad ka iga-aastaselt BISi tehnilise abi koordinaatorite koosolekul.

Eesti Panga osalemine Rahvusvahelise Arvelduspanga (BIS) töös

- BISi aktsionäride nõukogu
- BISi keskpankade presidentide töökohtumised
- BISi rahapoliitika koostööfoorum (*Monetary Policy Working Party*)
- BISi tehnilise abi koordinaatorite koosolekud

Muude rahvusvaheliste organisatsioonidega nagu Maailmapank, Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupank, Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsioon⁵, NATO jt suhtleb Eesti Pank riigisiseste töögruppide vahendusel.

⁵ Vastavalt World Bank (WB), European Bank for Reconstruction and Development (EBRD) ning Organisation for Economic Cooperation and Development (OECD).

Kohtumistel nende institutsioonide esindajatega on keskpanga ülesandeks anda hinnang Eesti majandus- ja finantssektori arengule ning tutvustada oma rahapoliitika põhimõtteid. Kolmel viimasel aastal on saanud tavaks kutsuda EBRD esindajad järjekordse üleminekumajanduste aastaülevaate⁶ ilmumise järel Eesti Panka, tutvustamaks oma hinnangut Eesti ja teiste üleminekuriikide arengu kohta.

KOOSTÖÖ TEISTE KESKPANKADEGA

Iga-aastane **Balti riikide keskpankade ühisseminar** toimus 2003. aastal Eestis. Aruteluteemadeks olid seekord finantsstabiilsus, organisatsiooni juhtimissüsteemi ja töötajate arendamine ning keskpankade valmistumine tihenevaks koostööks ELi institutsioonide ja eelkõige EKPSi raames. Kolme keskpanga ühisseminare korraldati ka sularaha, statistika, raamatupidamise ning siseauditi valdkonnas. Keskpankade koostöö põhimõttelisemaid küsimusi arutatakse kaks korda aastas Balti keskpankade asepresidentide kohtumistel. Traditsiooniks on saanud ühised uurimisprojektid, 2002.–2003. aastal oli projekti teemaks rahapoliitika ülekandemehhanism Balti riikides.

Traditsiooniline **Eesti Panga ja Soome Panga ühisseminar** toimus 2003. aastal Soomes. Põhiteemadeks olid lõimumine ELiga, Eesti ühinemine Euroopa vahetuskursimehanismiga ERM2 ja euroalaga, Põhja- ja Baltimaade finantsüsteemide integratsioon. Soome Pank on kogu liitumiseelse aja olnud oma oskusteabe ja kogemustega Eesti Pangale toeks. Ka 2003. aastal toimusid mitmed vastastikused visiidid, et arutada finantsstabiilsuse ja majandusanalüüsiga seonduvat. Eesti finantssektori seotus Rootsi ja Soomega on tinginud vajaduse laiema finantsstabiilsuse alase koostöö järele Põhjamaadega.

Põhja- ja Baltimaade kõrval olid 2003. aastal Eesti Panga olulisteks koostööpartneriteks Austria, Hollandi, Kreeka, Luksemburgi ja Ühendkuningriigi keskpank. Eesti Panga president kohtus oma kolleegidega Luksemburgis ja Rumeenias Vabariigi Presidendi riigivisiitide raames. 12. ja 13. mail külastas Tšehhi Rahvuspanka Eesti Panga nõukogu. Aruteluteemadeks olid ettevalmistused liitumiseks ELi ja ühisrahapiirkonnaga, rahapoliitilised võimalused ja valikud.

Eesti Pank on omalt poolt olnud avatud kogemuste jagamisel Ida-Euroopa riikidele. 2003. a juulis oli Tallinnas visiidil Kasahstani Keskpanga delegatsioon. Eesmärgiks oli lähemalt tutvuda Eesti Panga infotehnoloogiasüsteemide ja nende toimimispõhimõtetega. Samuti huvitusid külalised raamatupidamise praktikast ja rahvusvaheliste raamatupidamisstandardite kasutamisest.

EESTI-SISENE KOOSTÖÖ OLULISTES FINANTS- JA MAJANDUSPOLIITILISTES KÜSIMUSTES

Eesti Pank teeb majandusalastes ja finantsteenuste küsimustes tihedat riigisisest koostööd. Seejuures on selle korralduslik pool valdkonniti erinev.

Finantspoliitika ja finantsteenuseid puudutavate õigusaktide kooskõlastamisega tegeleb rahandusministeeriumi juurde loodud **finantsteenuste töörühm**, kus osalevad Eesti Panga, rahandusministeeriumi, Finantsinspeksiooni ja justiitsministeeriumi esindajad. Euroopa Liiduga seotud küsimustes on töörühma ülesannete rõhuasetus nihkunud ELi õigustiku ülevõtmiselt Eesti positsioonide kujundamisele, kuid diskussioonid haaravad ka laiemalt Eesti finantssektoriga seotud küsimusi.

Majanduspoliitilisi küsimusi käsitletakse regulaarsetel **neljapoolsetel kohtumistel**, mille tegevus on võrreldes finantsteenuste töörühmaga vähem reglementeeritud. Neil kohtumistel osalevad Eesti Panga, rahandusministeeriumi, majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi, peaministri büroo ning Vabariigi

⁶ *Transition Report.*

Presidendi kantselei tippametnikud. Arutelud hõlmavad majandusolukorda, majanduspoliitilisi dokumente ja olulisi osapooltele huvipakkuvaid üksikküsimusi.

Sotsiaalministeeriumi juures töötab **sotsiaalmajandusnõukogu**, mille ülesanne on aidata kaasa sotsiaaldialoogile, tõstatada tööturu probleeme, koordineerida lühiajalisi uuringuid jne. Tööandjate ja töövõtjate kõrval kuuluvad nõukokku ka eksperdid valitsusasutustest ja mitmesugustest sõltumatutest uurimisasutustest. Ka Eesti Pank on kaasatud nõukogu töösse eksperdi rollis.

Euroopa Liidu Ülemkogul Lissabonis seatud eesmärkide saavutamiseks loodi Eestis **Lissaboni töögrupp**, kuhu kuuluvad ELi sekretariaadi, peaministri büroo, majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi, keskkonnaministeeriumi, rahandusministeeriumi, haridus- ja teadusministeeriumi, sotsiaalministeeriumi ja Eesti Panga esindajad. Töörühma eesmärk on kooskõlastada Lissaboni strateegiaga⁷ seatud küsimusi ning valmistada ette nende käsitlemist Euroopa Ülemkogul.

Lisaks toimub tihe ELi küsimuste alane koostöö ja seisukohtade kooskõlastamine igapäevase kahepoolse suhtluse käigus. Näiteks osaleb Eesti Pank oma valdkonnas ka kõigi majandus- ja rahandusasjade nõukogu, majandus- ja rahanduskomitee ning ELi alaliste esindajate kohtumiste ettevalmistustes.

Eesti Pank on kaasatud ka kõigi olulisemate Eesti majanduspoliitiliste dokumentide ettevalmistamisse. Euroopa Liidule esitatavast dokumentidest andis Eesti Pank 2003. aastal oma panuse majandusreformide aruandesse⁸ ning liitumiseelse majandusprogrammi koostamisse.

Eesti Panga osalemine Eesti-siseses koostöös

- Kõrgemate ametnike nõukogu
- Kõrgemate ametnike nõukogu välisabi töögrupp
- Lissaboni töögrupp
- Finantsteenuste seadusandluse töögrupp
- Rahapesu tõkestamise töögrupp
- Valitsustevahelise konverentsi töögrupp
- Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni (OECD) Balti regionaalprogrammi töögrupp

KESKPANGA AVALIKUD SUHTED JA PANGA OLULISEMAD SIHTRÜHMAD

Eesti Panga avalikud suhted lähtuvad järgmistest eesmärkidest:

- tagada avalikkuse arusaam keskpanga rahapoliitikast ja piisav toetus sellele;
- hoida ja väärtustada mainet Eesti Pangast kui pädevast, iseseisvast ja usaldusväärsest institutsioonist, kel on oluline roll riigi majanduspoliitika ja majanduse arengu suunamisel, kelle tegevus on läbipaistev ja kontrollitav ning kes on valmis suhtlema kõigi ühiskonnagruppidega;
- tagada majandusotsuseid toetava taustinfo võimalikult hea kättesaadavus majandusagentidele.

Keskpanga tegevusele esitatavate nõuete seas on tähtsal kohal **tegevuse läbipaistvus ja usaldusväarsus avalikkuse silmis**. Eesti Pank on välja töötanud regulaarsete majanduspoliitiliste väljundite koostamise ja levitamise põhimõtted ning paindliku ja efektiivse kommunikatsioonisüsteemi, mis peab tagama, et erinevad

⁷ Vt Euroopa Liidu majandus- ja finantspoliitika, lk 15–17.

⁸ Nn Cardiffi raport.

elanikegrupid saavad vajaliku informatsiooni õigel ajal ja minimaalse ressursikuluga ning et infokasutajale on tagatud võimalikult lihtne ligipääs täiendavale infole ja kommentaaridele, kui see on vajalik.

Avaliku suhtluse korraldus on üks olulisi tegureid, mis on aidanud tagada keskpangale kõrge usaldusväarsuse. **2003. aastal püsis Eesti Panga kui institutsiooni usaldusreiting stabiilselt 80% lähedal**⁹. Püsivalt rohkem usaldatakse Eesti riigiinstitutsioonidest vaid Vabariigi Presidenti.

Nagu keskpankade puhul tavaks, kuulub ka Eesti Panga avalike suhete sihtgruppide hulka lisaks laiale avalikkusele ja meediale ka küllalt suur arv kodu- ning välismaiseid finantsspetsialiste, samuti kohalikud ja rahvusvahelised äriühingud ning mitmesugused rahvusvahelised institutsioonid. Viimaseil aastail on suurenenud välismaiste meediaväljaannete huvi Eesti Panga vastu ning seoses Eesti saamisega ELi liikmeks on oodata nende kontaktide tihenemist. Üle poole Eesti Panga kodulehe kasutajaid ja trükiste tellijaid on väljastpoolt Eestist.

Arvestades sihtrühmade paljusust ja eripalgelisust, paneb keskpank suurt rõhku sihtrühmade ootuste uuringuile. Korraldatakse mitmesuguseid kvantitatiivseid arvamusuuringuid ja kvalitatiivseid (fookusgruppide küsitlused, intervjuud, publikatsioonide tellijate küsitlused). Info pakkumisel üritab pank võimalust mööda arvestada sihtgruppide huvi, infohankimisviise ja taustateadmisi. 2003. aastal uuriti muu hulgas erinevate elanikegruppide majanduspoliitilisi seisukohti, samuti viidi läbi Eesti Panga majandusajakirja Kroon ja Majandus kasutajauuring.

Eesti Panga regulaarsed majanduspoliitilised väljundid

Kõige olulisem majanduspoliitiline väljund on **Eesti Panga kvartalikommentaar**, milles keskpank võtab kokku Eesti ja maailmamajanduse viimase kolme kuu arengusuunad ning hindab edasist arengut. Kvartalikommentaar avalikustatakse iga kolmanda kuu alguses avalikul esitlusel, kus osalevad keskpanga juhid ning juhtivad spetsialistid. Need kommentaarid on leidnud ulatuslikku vastukaja nii kodu- kui välismaal ja nende põhisõnumid on andnud algtoke mitmeks Eesti-siseseks diskussiooniks olulistel makromajanduslikel teemadel.

Avalikkuse teavitamise aspektist on oluline koht selliste jooksvate majandusnäitajate kommenteerimisel nagu tarbijahinnaindeksi muut ning SKP kasv. Teises kvartalis ilmuv Eesti Panga aastaaruanne hõlmab kogu keskpanga tegevust eelmisel kalendriaastal¹⁰.

Vastamine teabenõudeile ja päringuile

2003. aastal esitati Eesti Pangale kokku 5 384 infopäringut, neist 4 088 infotelefoni vahendusel ning 1 296 elektrooniliste kanalite kaudu. Esitajaks olid eraisikud ja organisatsioonid nii kodu- kui ka välismaalt.

Kõige enam tuntakse huvi kahe valdkonna vastu – **Eesti Panga poolt noteeritavate ja mittenoteeritavate valuutade kursid ning pangandus- ja makromajandusstatistika**. Arvnäitajaist pakuvad enam huvi Eesti Panga majandusprognoos, laenude kogumaht, tarbimislaenude ja eluasemelaenude jäägid, otseinvesteeringud perioodide ja tegevusalade kaupa, majanduskasvu- ning inflatsioonistatistika. Muudest teemadest pakkusid 2003. aastal enam huvi euro tulekuga seotud küsimused, Eesti Panga ajalugu ja funktsioonid, trükised ja publikatsioonid ning numismaatiline teave.

Informatsiooni paremaks edastamiseks avas keskpank 2003. aastal uue kodulehe aadressil www.eestipank.info, kust on võimalik kiiresti ja mugavalt pääseda majandusstatistika andmebaasi, tutvuda läbiviidud ja käimasolevate

⁹ Aluseks on ES Turu-uuringute ASI poolt ajavahemikul oktoober 2002 – oktoober 2003 läbiviidud uuring.

¹⁰ Vt Eesti Panga infoväljundid, lk 120–121.

uurimisprojektidega, lugeda Eesti Panga publikatsioone, saada informatsiooni valuutakursside, pangandusalaste õigusaktide ja majandusülevaadete kohta. Aktiivset kasutamist on leidnud ka kodulehel olev virtuaalraamatukogu, kust leiab kogu maailma erinevate majandusuuringute, -ülevaadete ja -analüüside täistekste.

Meediasuhtlus ja avalikud esinemised

Kokku saatis Eesti Pank 2003. aastal ajakirjandusele 62 pressiteadet ja kommentaari. Võrreldes teiste liituvate riikide keskpankadega, on Eesti Panga juhtidel suhteliselt palju avalikke esinemisi ja meediaintervjuusid, kokku aastas ligikaudu 80.

2003. aastal ilmus Eesti Panga juhtidelt ja spetsialistidelt peamistes ajalehtedes 45 kommentaari ja arvamust, toimus viis pressikonverentsi ning mitmeid esitlusi. Lisaks korraldas Eesti Pank 2003. aastal kaks rahvusvahelist konverentsi ning mitmeid majandusteemalisi seminare ja loenguid.

Mitmesugused muud suhtlusüritused 2003. aastal

Septembri lõpus korraldasid Saksa ja Prantsuse suursaatkond koostöös Eesti Pangaga omamoodi jätkuna edukalt kulgenud Euroopa Liidu rahvahääletusele **konverentsi “Eurooraha: Prantsuse-Saksa kogemus ja Eesti tulevik”**. See oli pühendatud 40 aasta möödumisele koostöölepingu sõlmimisest Saksamaa ja Prantsusmaa vahel ehk Elysée lepingule. Mõlema riigi välisesindused tähistasid koos kohalike partneritega lepingu sõlmimist üritustega eri riikides. 30. septembril Tallinnas toimunud konverentsil esinesid ettekannetega Euroopa ühisraha kasutuselevõtt Euroopa Keskpanga, Saksa Liidupanga ja Prantsuse Panga esindajad. Eesti Panga president Vahur Kraft tutvustas Eesti samme Euroopa Majandus- ja Rahaliiduga ühinemisel ning asepresident Andres Sutt juhtis ühisraha kasutuselevõtu küsimusi käsitletud arutlusringi.

Eesti Pank korraldas 18 juunil Tallinnas, Tammsaare pargis **avaliku kõnekoosoleku teemal “Mis meid ootab Euroopa Liidus?”** (vt foto). Arutelu juhtinud Anvar Samosti eestvedamisel diskuteerisid Eesti Teaduste Akadeemia president Jüri Engelbrecht, riigikogu spiiker Ene Ergma, Eesti Panga president Vahur Kraft, lavastaja Jaanus Rohumaa ja ettevõtja Peeter Tohver selle üle, milliseks kujuneb elu Eestis pärast ühinemist Euroopa Liiduga.

Juunis korraldas Eesti Pank koos Euroopa Rahandusfoorumiga **rahvusvahelise teaduskonverentsi finantsstabiilsuse teemal**, kus kolme päeva jooksul esitleti ligi viitkümmend pangandusteemalist teadusartiklit.

Novembris korraldasid Austria keskpank ning Joint Vienna Institute¹¹ Viinis rahvusvahelise ida ja lääne konverentsi “Laiema Euroopa majanduspotentsiaal – edu võtmed”¹². Sellest võtsid osa ka kõigi kümne Euroopa Liiduga ühineva riigi esindajad – eelkõige pangandusspetsialistid ja majandusuurijad. Konverentsi eripäraks oli uute liikmesriikide keskpankade osalusel korraldatud näitus, millel tutvustati oma riiki, eelkõige majandust ja pangandust, ning keskpanga publikatsioone. Eesti Pank kasutas esitlusel ka slaidiprogrammi, mis valmis Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse kaasabil.

Kodumaise uurimisalase koostöö tähtsaim sündmus oli kindlasti 2003. a maikuu korraldatud **tööturu-uuringute alane ühisseminar** koos Tartu Ülikooli, Tallinna Tehnikaülikooli ja PRAXISe analüütikutega.

¹¹ Joint Vienna Institute on Rahvusvahelise Valuutafondi, Austria rahandusministeeriumi ning Austria keskpanga loodud ühine õppeasutus, kus on esmaseid pangandus- ja muid majandusalaseid teadmisi omandanud või varem õpitud täiendanud eelkõige paljude arenevate riikide esindajad.

¹² *The Economic Potential of a Larger Europe: Keys to Success.*

Oktoobri alguses toimus Eesti Konverentsikeskuse korraldusel neljas **investeerimismess “Rahakompass”**. Tallinna Börsi poolt ellu kutsutud messil osales ka seekord Eesti Pank. Traditsiooniliselt oli keskpanga peaeesmärk jagada teavet Eesti majandusest ja rahasüsteemist, unustamata seejuures Euroopa Liiduga ning majandus- ja rahaliiduga ühinemise aspekte. Eesti Panga spetsialist osales tarbimisteemalises vestlusringis ning toimus ka lühiseminar rahatähtede turvaelementidest.

Eesti Panga muuseumi tegevus

Lisaks **Eesti raha ja Eesti Panga ajaloole pühendatud püsi- ja ühekordsetele näitustele** korraldatakse muuseumis kohtumisi, esitlusi ja pressikonverentse. Seal on müügil ka meenemündid ja huvilistel on sealt võimalik saada panga trükiseid. Muuseumi külastas 2003. aastal ligi 6 000 inimest. Aktiivselt käivad muuseumis Eesti kooliõpilased.

Eesti Vabariigi 85. aastapäeva puhul tutvustas Eesti Panga muuseum **esimest Eestis vermitud kuld münti** ehk Kettleri kuldnat, mis pärineb ilmselt 1560. aastast. Erakogusse kuuluva münti lasi Liivi sõja ajal, 1560. aastal Tallinnas vermida Liivimaa viimane ordumeister Gotthard Kettler. Aprillis toimus muuseumis **karikatuurinäitus “Raha ajab naerma”**.

Kunstiteadmisi andev ja laste vaba aega sisustav Sally Studio andis Eesti Panka hoiule ligi kakssada 3–18 aastaste kunstnike taie näituselt “Kingitused tulevikku”, mida Eesti Pank kohustus säilitama. Viiekümne aasta pärast, 19. oktoobril 2053 annab pank minevikusõnumid üle kunstimuuseumile, kus korraldatakse uus näitus.